

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПІДТРИМКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТИ В УКРАЇНСЬКІЙ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Дудка А.О.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
xotich1705@gmail.com*

The paper is a study of the language means' interplay in expressing support viewed as an important element of social interaction. The abstract outlines the results of a contrastive analysis the utterances conveying support in English and Ukrainian lingual cultures and defines the ways of their translation or adaptation into Ukrainian.

Key words: *utterances of support, language means, Ukrainian and English lingual cultures, contrastive analysis, translation.*

Антропологічний характер досліджень у сучасній лінгвістиці зумовлює зростаючий інтерес до вивчення специфіки вербальної і невербальної взаємодії учасників комунікації. У світлі такого підходу мовлення постає як специфічна форма відображення об'єктивної дійсності за допомогою лінгвальних і позалінгвальних засобів мови. У зв'язку з цим комунікативна підтримка в мовленні розглядається нами як важлива частина соціальної взаємодії, що сприяє створенню довіри та покращенню комунікації між її учасниками. Це повідомлення людині про те, що її чують, розуміють, їй співчують і готові розділити з нею всі позитивні чи негативні емоції. Іншими словами підтримка може являти собою дії, слова чи поведінку, спрямовану на іншу людину з метою надання їй необхідної допомоги. Тому підтримка може бути *комунікативною* – вислухати людину, дати їй виговоритися; *тілесною* – обійняти її, просто побути поруч з нею й розділити її переживання; *емоційною* – розділити її емоції; *фізичною*, підтримка через конкретні дії, тобто зробити щось корисне для людини.

У межах інтерпретацій поняття підтримки убачається можливим визначити такі параметри її класифікації:

- 1) за формою мовлення підтримка може класифікуватися як *усна* або *письмова*;
- 2) за мірою вираження підтримки в офіційному чи у дружньому мовленні вона може кваліфікуватися як *офіційна* чи *неофіційна*;
- 3) за моделлю комунікативної підтримки доцільно розглянути такі її типи: *спонукання до подальших дій*, чи до зміни емоційного стану адресата, або *стримування* адресата від поспішних дій, до прийняття адресатом

аргументованості ситуації;

4) за гендерними ознаками: *підтримка з боку чоловіка чи жінки*;

5) за культурним рівнем статусом людини, яка воліє надати підтримку: *високий середній, низький*;

6) за комунікативно-прагматичним спрямуванням підтримки: *схвалити, підбадьорити, порадити* тощо.

Список параметрів класифікації видів комунікативної підтримки може бути продовженим.

Вираження підтримки може здійснюватися різними мовними засобами, що залежить від культури, соціальних норм і мовної системи. Метою нашого дослідження є зіставлення лінгвістичних засобів вираження підтримки в англійській та українській мовах, а також аналіз їх перекладу та адаптації.

В англійській мові вираження підтримки часто здійснюється за допомогою фразових дієслів, виразів співчуття, підбадьорювання, похвали тощо, умовних конструкцій і вигуків. Приміром, вислови на кшталт "*I understand how you feel*", "*Don't worry, I've got your back*", "*That must be hard*" часто використовуються для підтримки співрозмовника. В англійській мові застосовуються також конструкції з допоміжними й модальними дієсловами, наприклад: "*I can help*", "*I will be there for you*". Вигуки, на кшталт "*Oh, I'm so sorry*" або "*Oh, that's awful!*", слугують для вираження співчуття та емоційної підтримки (Куценко, 2019).

В українській мові підтримка також виражається за допомогою емоційно забарвлених висловів, використання різних вигуків, запитальних і спонукальних висловлень. Наприклад, "*Я тебе розумію*", "*Не переживай, я з тобою*", "*Це важко, але ми все переживемо*" використовуються для надання емоційної підтримки. В українській мові широко застосовуються особові займенники та інтенсивні частки, як-от "*Я завжди з тобою*" або "*Ти не один*", що підкреслює близькість і готовність до підтримки. Для вираження співчуття застосовуються також окличні висловлення типу: "*О, як шкода!*", "*Як це важко!*" (Таценко, 2015).

Аналіз лексичних засобів вираження підтримки в обох мовах показав, що в англійській мові активно використовуються допоміжні дієслова та конструкції з дієсловами "*help*", "*understand*", "*care*", тоді як в українській мові ці функції виконують дієслова "*підтримати*", "*норозуміти*" та інші. Важливою відмінністю є те, що в англійській мові частіше використовуються конструкції, де вираження підтримки має більш індивідуалізований характер завдяки використанню займенника "I" (я), тоді як в українській мові акцент

робиться на формуванні більш персоналізованих висловлень за допомогою форм дієслів займенників у першій особі. Щодо вигуків то українська мова має дещо різноманітніші варіанти для вираження співчуття, такі як "Як шкода!", "Боже мій!", тоді як в англійській мові часто вживаються стандартні вирази типу "Oh, I'm sorry".

Проблеми виникають при перекладі англійських конструкцій, які мають специфічні соціальні й культурні конотації. Наприклад, вирази на кшталт "I've got your back" потребують адаптації для українського контексту, оскільки унікальність цього виразу не завжди корелюється з українськими варіантами. Переклад вигуків також може бути складним через відмінності в емоційному забарвленні: в англійській мові використання вигуків зазвичай стриманіше, ніж в українській, де акцент на емоціях є більш виразним (Бацевич, 2019).

Лінгвістичні засоби вираження підтримки в англійській та українській мовах мають багато спільного, однак культурні й соціальні особливості мовних систем створюють певні відмінності у використанні конкретних мовних засобів. Переклад з однієї мови на іншу вимагає не лише лексичної, а й прагматичної адаптації, що потребує знання не лише мовних правил, але й культурних контекстів, статусів мовців, їхнього віку й належності до певної статі, офіційності/неофіційності спілкування тощо, у яких ці висловлення підтримки вживаються.

Література

1. Бацевич, Ф.С. (2019). *Основи комунікативної лінгвістики*: підручник. Київ: Видавничий центр «Академія».
2. Куценко, М.А. (2019). *Просодичне оформлення висловлень співчуття в англійському мовленні (експериментально-фонетичне дослідження)*: Автореф. канд. дис. Спеціальність 10.02.04. Київ.
3. Таценко, Н.В. (2015). Емпатія як категорія лінгвістичної прагматики. Вісник Запорізького національного університету. *Філологічні науки*. № 2. 282–288.